

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

Tööõiguse komisjoni korralise istungi protokoll

27.11.2024. a nr 32

Istungit juhatas komisjoni esimees Anne Värvimann ja protokollis Rando Maisvee.

Istungist võtsid osa komisjoni liikmed Jaanika Reilik-Bakhoff (video vahendusel), Pirkko-Liis Harkmaa (video vahendusel), Anu Kirss, Rando Maisvee, Hanna Pahk ja Anne Värvimann. Istungist ei võtnud osa etteteatamisega Karina Paatsi ja Katrin Sarap.

Istungi algus 13.00. Istung lõppes kell 14.30.

Päevakord:

Arvamuse avaldamine järgnevate eelnõude osas:

- töölepingu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus.

Komisjoni kommentaarid ja märkused eelnõu osas:

Olles tutvunud nimetatud eelnõuga 14.11.2024 sõnastuses ja arutanud tutvumise käigus tekkinud küsimusi, otsustasid komisjoni liikmed teha eelnõu osas järgmised märkused ja ettepanekud:

1. Töölepingu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 p 2

Eelnõu § 1 p 2 täiendab töölepingu seadust §-ga 43³, mille:

- Lg 4 esimese lause sõnastus on segadusttekitav sätte dispositsiooni alternatiivide rakendumise tingimustes ehk arusaamatuks jääb, millal lõike 3 punktis 1 sätestatud tunnitasu nõuet ei kohaldata. Samuti ei ole lauses viidatud 168h alati seostatav piisava väljaõppe või töökogemuse omandamisega ning neli kuud ei ole erinevalt seletuskirjas viidatust alati

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

võrdne katseaja pikkusega. Komisjoni ettepanek on sõnastada 4. lõike esimene lause:

- a) selliselt, et oleks selge, millise tingimuse esimesena saabumisel ei kohaldata lõike 3 punktis 1 sätestatud tunnitasu nõuet ja jätta selliste tingimuste hulgas välja 168h nõue, või
 - b) järgmiselt: „Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud tunnitasu nõuet ei kohaldata alaealise puhul või katseaja kestel.“ ja
- Lg 4 teises lauses viidatud töö- või teenuse osutamise lepingutega arvestamise tingimused jäävad selgusetuks. Seletuskirjas näitena toodud eelmisel hooajal töö- või teenuse lepingu alusel teenitud tasu arvestamine suurendab sätte kohaldamise määramatust veelgi. Komisjoni ettepanek on:
 - a) jätta eelnõust 4. lõike teine lause välja või, kui sellise regulatsiooni loomine on õiguspoliitiliselt põhjendatud,
 - b) sõnastada 4. lõike teine lause põhimõttel, et töö- või teenuse osutamise lepingu alusel enne paindliku tööaja kokkuleppe sõlmimist teenitud tulu teenimist käsitletakse selle lõike tähenduses töötamisena sarnaselt TLS § 10 lg 1 sätestatud järjestikuste lepingute tingimusele ehk tingimusel, et töö- või teenuse osutamise lepingu ja paindliku tööaja kokkuleppe vaheline aeg ei ületa kahte kuud;
 - Lg 8 esimene lause tekitab segaduse, kas summeerida on lubatud vaid lisatunde või mõlemaid, s.o nii töötunde kui ka lisatunde. Komisjoni ettepanek on kustutada lõike 8 esimene lause;
 - Lg 10 näeb ette konkurentsipiirangute tühisuse. Komisjon leiab, et konkurentsipiirangu kokkulepped peaksid olema lubatud, kuivõrd paindliku tööaja kokkuleppe sihtgrupiks on peamiselt isikud, kes ei tea, palju nad saavad töötada (§ 43³ lg 2), mistõttu nende eesmärk ei pruugi olla töötada mitme tööandja juures. Keelustades selliste spetsialistidega konkurentsipiirangu kokkulepete sõlmimise, jääb täitmata eelnõu eesmärk vähendada võlaõiguslike kokkulepete alusel töötamist ja suurendada tööõigusliku kaitse laiendamist. Piirangute keelustamiseks eelnõu seletuskirjas toodud näidet ja ebamõistlike kokkulepete sõlmimist reguleerib kehtivas õiguses TLS § 23, mis välistab ebamõistlike konkurentsipiirangute kehtivuse. Samuti tekiks konkurentsipiirangute välistamisel küsimus selle põhjendatus võrdluses osalise tööajaga

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

töötajatega, kellega konkurentsipiirangute kokkulepete sõlmimine ei ole eelduslikult välistatud.

2. Töölepingu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 p 3

Eelnõu § 1 p 3 alusel täiendatakse töölepingu seaduse paragrahvi 52 lõikega 4, mille kohaselt sisaldab iganädalane puhkeaeg igapäevast puhkeajaga. Komisjon toetab muudatust sisuliselt, kuid leiab, et mõiste „iganädalane puhkeaeg“ kasutamine nimetatud sättes on eksitav ning võib Euroopa Kohtu lahendi C-477/21 valguses tuua kaasa vaidlusi puhkeaja pikkuse ja kooskõla üle tööaja direktiiviga.

Teatavasti leidis Euroopa Kohus, et tööaja direktiivi mõttes on iganädalane puhkeaeg eraldiseisev õigus, millele lisandub igapäevane puhkeaeg. Seega tööaja direktiivi artikkel 5 ei näe ette mitte 35tunnise iganädalase puhkeaja nõuet, mis hõlmab igapäevast puhkeajaga, vaid 24tunnise iganädalase puhkeaja nõude, millele peab eelnema igapäevane puhkeaeg. Komisjon soovib samas loogikast lähtuda ka töölepingu seaduse muutmisel. Kuivõrd direktiivis kasutatud termineid tuleb käsitada liidu õiguse autonoomsete mõistetena ning neid tuleb kogu liidu territooriumil tõlgendada ühetaoliselt, siis ei tohiks komisjoni hinnangul kasutada direktiivi mõistet „iganädalane puhkeaeg“ paragrahvi 52 lõigetes 1 ja 2 sätestatud 48tunnise ja 36tunnise puhkeaja kohta, sest tegemist ei ole iganädalase puhkeajaga tööaja direktiivi mõttes. Iganädalase puhkeaja pikkuseks on vastavalt 37tundi ja 25 tundi.

Komisjon teeb ettepaneku sõnastada viidatud sätte sisu ühel järgmistest viisidest:

- Mitte täiendada paragrahvi 52 lõikega 4, vaid muuta sama paragrahvi lõigete 1 ja 2 sõnastust järgmiselt:
 - asendada lõikes 1 arv „48“ arvuga „37“ ja täiendada lauset enne sõna „on“ järgmise sõnastusega: „millele eelneb 11 tundi igapäevast puhkeajaga,“ ja
 - asendada lõikes 2 arv „36“ arvuga „25“ ja täiendada lauset enne sõna „on“ järgmise sõnastusega: „millele eelneb 11 tundi igapäevast puhkeajaga,“ või
- Täiendada paragrahvi 52 lõikega 4 järgmises sõnastuses: „Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja lõikes 2 sätestatud puhkeaeg sisaldab igapäevast puhkeajaga.“.

TÖÖÕIGUSE KOMISJON

Sellisel ei kasuta seadusandja paragrahvi 52 lõigetes 1 ja 2 sätestatud 48tunnise ja 36tunnise järjestikuse puhkeaja tähistamiseks tööaja direktiivis sätestatud iganädalase puhkeaja terminit.

Lugupidamisega

Lugupidamisega

Anne Värvimann

Rando Maisvee

istungi juhataja

istungi protokollija